

CHANGE ADVISORY BOARD

NOTULEN

14 DECEMBER 2010 10.00 – 13.00 UUR

HOOG BRABANT, UTRECHT

AANWEZIGEN

Klaas Steffens (BISON, voorzitter CAB), Martijn van Aartrijk (BISON, secretaris), Joost Boor (GOVI), Tim Boric (ROVER), Ale-Jan Algra, Paul 's Gravemade (Connexion), Arthur ter Weeme (VNG/VOC), Patrick Duwel (Keypoint), Erik Geensen (Intraffic), Sjoerd Haverkamp (Peek Traffic), John Schaap (9292), Lourens Klok, Gilles Ampt (HP), Sjanie Quist (NS), Barend Aris (ProRail), Marcel Bus (NEA), Robert Boot (V&W), Wieland Hendrikse (Ovitech), Michael Knufman (GVB), Migiel Gloudemans, Ruud Bos (Provincie Zuid-Holland), Willem van de Bosch (ARS), Rene Roelofs (Arriva), Theo Dijk (SRE, SkVV), Maarten Schoonwater (Logica), Marcel Klaver (RET), Marije de Vreeze (Connekt), Jan Tijmensen (BISON, documentatie), Bart van der Worp (BISON, architect),

KOPIE

Joost van Os (Stadsregio Amsterdam), Gerard Hoogveld (Vialis), Peter Noorlander (RET), Remko Muis (Collis), Guy Hermans (KpVV), Jos Jongerius (BRU), Allart Lensvelt (Amsterdam Airport Schiphol), Erwin Stoker (OV Bureau Groningen-Drenthe), Arie van Dijke (Surtronic), André Beuink (Syntus), Adrie Spruijt (ASTIM Telematica), Michel Siebelink, Erik Boldingh (Gemeente Amsterdam Dienst IVV), Marnix de Grote, Lieven Grijp (ProData), Ed Bal (HTM), Sjef Jansen (VDV), Rudi van Tigchelt (Veolia), Anne-Marie Hendrikx (ProRail), Peter Noorlander (RET), Walter Spitters (Vialis), Frank Vaerten (Ferranti), Michiel Witkamp (Prov ZH), Johan Booij (Arriva), Herbert van Buitenen (NS), Abe de Graaf (Vervoer Applicaties Nederland), René van den Berg (GOVI), Peter Hoekstra (Strukton),

BIJLAGE(N)

Ter vergadering gegeven presentatie
Voorstel vergaderschema werkgroepen, CAB en SC

1. Klaas Steffens opent de vergadering om 10.08u en heet alle aanwezigen van harte welkom op deze BISON Change Advisory Board te Utrecht.
 - a. Een kort voorstelrondje volgt.
 - b. Mededelingen
 - i. Conform presentatie
 - ii. Presentatie ter vergadering kan hier en daar afwijken van eerder verstuurd conceptpresentatie.
 - iii. Martijn noemt nogmaals bijeenkomst Marktpartijen aansluitend op deze vergadering.
2. Verslag
 - a. Notulen
 - i. Geen opmerkingen
 - b. Actiepunten
 - i. Inventariseren gebruik standaarden loopt nog
 - ii. Overigen uitgevoerd en afvoeren
3. Stand van zaken NDOV
 - a. Robert Boot (Min I&M) licht toe.
 - b. Gé is projectlid NDOV, Robert zal I&M vertegenwoordigen in BISON CAB en SC.
 - c. Projectplan NDOV wordt a.s. donderdag besproken in NMB; als dat wordt goedgekeurd komt er per 1-1-11 een projectorganisatie olv Michiel Beck. Ongeveer 6 a 7 mensen groot.
 - d. Twee sporen: afspraken maken met overheden en vervoerders; doelstelling en ontwerp NDOV. Dit leidt tot definitief ontwerp medio 2011, dan beslismoment over wijze van uitrol. Dan in 2012 bouwen, eind 2012 operationeel. Projectplan wordt evt onder CAB leden verspreid als Michiel Beck dat goed vindt.
 - e. Arthur: wanneer gebeurt overweging of NDOV als fysiek platform nodig is? Robert: de mogelijkheid dat er geen fysiek NDOV komt, bestaat, en die vraag zal in de eerste helft 2011 beantwoord moeten worden in een (update van) de marktconsultatie.
 - f. Klaas: er is een brief binnengekomen van I&M aan vervoerders, over oprichting klankbordgroep in NDOV context. Hoe is dat georganiseerd?
 - g. Robert: er is een bestuur bestaande uit Willem Benschop, Chris de Vries en I&M. Er is ook een groep vervoerders; namens stadsvervoer zal Pedro Peters aanschuiven, Manu

Lageirse (streekvervoer, Veolia), Hanna Brandt namens NS/spoor. Ook tactisch/operationeel input nodig, daaraan werd gerefereerd in genoemde brief. Dat wordt nog opgezet. Ook wegbeheerders krijgen een rol. Wordt georganiseerd per 1-1.

- h. Klaas: ook BISON standaarden werden genoemd in die brief; op welke manier moet BISON rekening houden met deze ontwikkelingen? Robert: belangrijk raakvlak, Michiel moet dat contact scherp houden – nog geen concrete acties uitgezet. Voor I&M is dat een logisch traject.
- i. Tim: is er ook een plaats voor de eindafnemers, de reizigers? Robert: ja, er komt een klankbordgroep voor afnemers. Ook hier wordt nader actie ondernomen.

4. Vaststellen en beheer standaarden

a. KAR Meldpunten (kv9)

- i. Werkgroep voorzitter Patrick Duwel licht toe conform presentatie; ten lange lesten is kv9 af. Hij bedankt alle betrokken partijen voor hun inzet en inbreng.
- ii. Het document is eerst intern gereviewed, daarna door externe partijen gevalideerd; Arriva heeft een deelimplementatie gedaan. Volgens de werkgroep is het document ver genoeg gevorderd om aan de CAB voor te leggen om goed te keuren tot pre-release, en aan de SC voor te leggen
- iii. René: Arriva heeft al 30 VRI's in kv9 vormgegeven, dat loopt goed in de praktijk. Het lijkt erop dat ook de ene genoemde situatie (haltes vlak voor stoplichten) niet tot grote wijzigingen gaat leiden. Patrick: het dekt nu meer dan 99% van de gevallen.
- iv. Ruud Bos: er is geen opdrachtgeverrelatie met wegbeheerders vanuit de OV Autoriteiten. Patrick: gebruik KAR is altijd een samenspel tussen vervoerders en wegbeheerders, net als met VETAG/VECOM. Het betreft bij kv9 een formele beschrijving.
- v. Joost: moeten we niet wachten tot kv9 ook in de praktijk is geïmplementeerd alvorens goed te keuren?
- vi. Rene: Arriva heeft ontvangende kant al geïmplementeerd; daarmee neemt zij een risico. Toch denkt Arriva dat eea werkt.
- vii. Wieland: Ovitech heeft al Geo-tool draaien met daarin veel gegevens van wegbeheerders. Zij biedt aan samen met Arriva een proefimplementatie te doen.
- viii. Ale-Jan: kv9 is goed doorgesmeerd, het raamwerk staat. Advies Cxx: ga hiermee aan de gang, want niets is ooit 100% af; als je daarop wacht, keur je nooit iets goed. Voorstel om dit goed te keuren dus.
- ix. John: kv9 is kwalitatief BISON's beste koppelvlak; 9292 wil ermee aan de slag.
- x. Voorstel om kv9 goed te keuren en door te sturen aan SC. CAB stemt hier unaniem mee in.

b. RfC's kv1

- i. Martijn licht toe conform presentatie. Theo: welk punt betreft het punt met impact? Jan: het gaat om interpretatie van het veld 'ValidFrom'. Maarten: systemen begrijpen elkaar nu niet, en dat moet verhelderd worden.
- ii. Joost: speelt functionele wijziging alleen een rol in kv1? Klaas: mogelijk in bredere scope, maar daarom moeten we nog niet wachten met deze toevoeging.
- iii. Maarten: het kan in elk geval 95% van onnodige verzoeken om actuele data helpen voorkomen, dat is zeker winst.
- iv. Tim: leeft ook vanuit behoeften op dynamische stations, dus neem dat aspect mee.
- v. Werkwijze: uitwerken voor kv1, ook bredere scope bespreken in Architectuur wg.
- vi. Oproep aan allen om input te leveren voor deze wijzigingen.
- vii. Overige wijzigingen in ieder geval bespreken in werkgroep en doorvoeren. CAB gaat akkoord.

c. RfC's kv6

- i. Martijn licht toe; er komt een werkgroep, CAB wordt op de hoogte gehouden. Joost: kan het niet eerder? Martijn: bespreken bij vergaderschema.

d. Onderhoud standaarden

- i. Martijn licht toe conform presentatie. CAB gaat akkoord.

5. Werkplan 2011

a. Klaas licht prioriteiten en werkplan toe cf presentatie.

b. Ingekomen stuk van Joost van Os, Migiel Gloudemans licht toe:

- i. het gaat niet om GOVI overheden, maar de decentrale overheden plus Min. I&M.
- ii. Informatiekwaliteit zou ook deel moeten uitmaken van Werkplan 2011
- iii. Waar mogelijk gebruik maken van Europese standaarden; dat is geen prioriteit, maar een uitgangspunt. De focus moet liggen op het Nederlandse belang, niet op het Europese. Migratie van bestaande BISON standaarden naar bestaande EU standaarden heeft laagste prioriteit.

- iv. Klaas: zullen het stuk meenemen naar SC, als onderdeel van Werkplan 2011.
- v. Rene: het informatietraject naar de reiziger moet voorop staan.
- vi. Martijn: wat wordt er bedoeld met kwaliteit? Migiel: de kwaliteit van de informatie ten opzichte van de werkelijkheid. Maarten: standaarden gaan daar niet over. Joost: nee, maar dan zijn aanvullende afspraken nodig. Jan: vorm van de informatie en momenten van sturen zijn twee verschillende dingen; kan ook in aanvullende concessievoorwaarden.
- vii. Maarten: ook standaardafspraken over kwaliteit lijken zinnig, want verschillen daarin tussen concessies onderling lijken onnodig complex en duur.
- viii. Rene: kwaliteit is tijdigheid, juistheid en volledigheid. Migiel: dit is een goede discussie voor 2011, en volgens de overheden behoeft het een plaats in BISON.
- ix. Klaas: wellicht workshop over kwaliteit beleggen en verdere traject uitstippelen? Hiervoor zullen indieners worden uitgenodigd.
- x. Tim: een belangrijk kwaliteitsissue op haltes is als een bus nog op een bord staat terwijl ie allang had moeten komen.
- xi. Maarten: vanuit spoorwereld wellicht input, want daar speelt dat punt al langer. Barend: prima idee, vooral goed kijken naar kwaliteit broninformatie, maar ook naar de rest van de keten.
- xii. Besloten wordt in januari een workshop hierover te beleggen, als de SC akkoord gaat dat dit traject binnen BISON valt. Een geüpdate stuk van de overheden, door hen op te stellen, zal worden geagendeerd bij de SC.
- xiii. Gilles: neem in het Werkprogramma ook zaken op die bij de Workshop zijn besproken, zoals de Integrator-rol. Klaas: zullen we meenemen, wordt later in de agenda besproken.
- xiv. Ale-Jan: zeer verheugd dat van zaken uit concessies nu een BISON standaard wordt voorgesteld. Zeer prettig voor vervoerders. Wel een vraag: wat te doen met de RfC's die in dat stuk staan? Klaas: zal eerst worden besproken met indieners. CAB zal hiervan per mail op de hoogte gehouden worden.

6. Lopende trajecten

a. Architectuur

- i. Klaas licht toe conform presentatie.
- ii. Workshop was succes, opkomst kon wel hoger.
- iii. 9292: rol BISON is vooral maken van standaarden, niet voor organisatorische aspecten.
- iv. Klaas: werkgroepen ontlasten door workshops te organiseren. Maarten: goed kijken naar samenhang met klankbordgroepen NDOV.
- v. Sjanie: perronspecifieke informatie wordt dus niet in BISON scope meegenomen? Jan: inderdaad, omdat het perronspecifiek is.
- vi. Joost: het kan wel zijn dat er publieksritten zijn waar je ergens (gepland) niet mag instappen; dat is wat anders dan informatie over materieelritten. Sjanie: maak ajb dit onderscheid goed – het eerste valt wel binnen BISON, het tweede niet.

b. Delta's

- i. Martijn licht stavaza toe conform presentatie.

c. Haltes

- i. Martijn licht toe conform presentatie.
- ii. Barend: neem spoorwereld ook graag mee. Martijn: zeker, verzoek of spoorwereld actief wil aanschuiven.
- iii. Arthur/Robert: deze rol moet inderdaad ook in NDOV besproken worden.
- iv. Tim: rol ProRail ook duidelijk benoemen.
- v. Maarten: definitie haltebeheerder duidelijk loskoppelen van code.
- vi. Arthur: misschien 'haltenummerbeheerder' toevoegen als rol.
- vii. Martijn stelt voor een workshop te beleggen om deze zaken organisatorisch en qua beheer met betrokken partijen te bespreken. Men is het daarmee eens.

d. PPT

- i. Klaas licht toe conform presentatie.
- ii. Bart: hoewel niets is uitgesloten, wordt gepoogd om de PPT standaard zoveel mogelijk los te houden van de SDOA standaard.
- iii. Gilles: hou focus op reisinformatie, conform BISON scope. Hou complexiteit zo laag mogelijk.

e. Spoor

- i. Jan licht toe.
- ii. Barend: er zit verschil tussen concessieverleners over wijze van presentatie reisinformatie. ProRail wil graag dat alle spoorvervoerders op dezelfde manier reisinformatie uiten. Met name op het moment dat er geen reisinformatie beschikbaar is.

- iii. Robert: Gé heeft het punt opgepakt binnen I&M. In huidige concessie geen specifieke eisen aan welke data wel of niet moet worden verstrekt. Wordt wel meegenomen in kader van NDOV. BISON moet daarom verder gaan met uitwerking kv7/8. Het is wellicht goed met alle OVA's te spreken over hoe deze informatie getoond wordt.
- iv. Martijn: zie model kv7/8 los van afspraken over hoe informatie getoond wordt.
- f. Europese standaarden
 - i. Klaas en Bart lichten toe conform presentatie. Bart: er is veel synergie met de in ontwikkeling zijnde NeTEx standaard. Uitdaging BISON is de koppeling tussen Nederlandse OV-domeinkennis en een gedegen technische uitwerking.
 - ii. Bart nodigt alle partijen, met nadruk de marktpartijen, uit om deel te nemen aan de NeTEx groep, om kennis hiervan op te doen. Martijn steunt deze oproep, mede om ervoor te zorgen dat BISON niet de enige partij is die de kennis over standaarden in huis heeft.
 - iii. Robert: wat wordt bedoeld met 'overgang BISON standaarden naar EU standaard'? Bart: inventariseren wat de mogelijkheden en moeilijkheden zijn bij een toekomstige transitie van bestaande BISON standaarden naar bestaande Europese standaarden.
- 7. Participatie en organisatie CAB
 - a. Klaas licht toe conform presentatie. Hij benadrukt dat een goede voorbereiding van de Strategic Committee door de bloedgroepen belangrijk is. Ook de BISON mensen zijn altijd bereikbaar en beschikbaar voor het beantwoorden van vragen en meedenken in kwesties.
 - b. Er komt een nieuwe planning en capaciteitsinschatting.
- 8. Vergaderingen 2011
 - a. Er komt een nieuwe werkgroepplanning. CABs wel op 14 juni en 29 november.
- 9. Rondvraag
 - a. Geen opmerkingen
- 10. Klaas dankt de aanwezigen en sluit de vergadering om 12.30u.

ACTIE	ACTIEHOUDER(S)
Inventariseren gebruik BISON standaarden	BISON (SC)
Rondsturen projectplan NDOV zodra beschikbaar	Robert Boot
Overleggen over implementatie kv9	Arriva / Ovitech
Agenderen verwachte levering reisinfo (zie kv1) in Architectuurgroep	BISON
Doorvoeren 21 (+1?) wijzigingen in kv1	BISON WG kv1
Prioriteitenstuk overheden bij Werkplan voorleggen aan SC	Overheden/BISON
Workshops voor informatiekwaliteit en organisatie haltebeheer beleggen	BISON
Herzien concept Werkplan en vergaderschema cf vergadering	BISON

EERSTVOLGENDE VERGADERINGEN

Volgende vergadering CAB: **dinsdag 14 juni 2011, 10.00 – 13.00u**, locatie volgt, Utrecht.

Volgende vergadering SC: **4 februari 2011, 14.00 – 16.30u**, Karel V, Utrecht.